

2022-02-24
S2020/03320 (delvis)

Socialdepartementet

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Ändring av uppdraget att utvärdera omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård

Regeringens beslut

Regeringen ändrar uppdraget till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att utvärdera omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård (S2020/03320) enligt följande. Myndigheten ska i tillägg till tidigare lämnat uppdrag årligen genomföra kvantitativa kartläggningar av patienters tillgång till fast läkarkontakt samt på nationell nivå analysera graden av måluppfyllnad avseende mål om fast läkarkontakt som framgår av överenskommelsen om en god och nära vård för 2021 och 2022 mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Resultatet ska redovisas uppdelat på kvinnor och män.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska vid genomförandet av uppdraget samverka med Socialstyrelsen samt föra en dialog med berörda aktörer – däribland regionerna, SKR samt professions- och patientorganisationer.

Utöver den redan beslutade finansieringen i beslut I:6 från den 22 december 2021 (S2021/08111) får Myndigheten för vård- och omsorgsanalys under 2022 använda ytterligare 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 38 Kvalitetshöjande insatser i hälso- och sjukvården. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast

den 31 mars 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Uppdragstiden förlängs dessutom för uppdraget om att utvärdera omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård (S2020/03320). En redovisning av uppdraget i sin helhet ska i stället lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2025. Delredovisningar av uppdraget att genomföra kartläggningar av patienters tillgång till fast läkarkontakt ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) årligen senast den 31 oktober med start 2022. En delredovisning av utvärderingsuppdraget i sin helhet ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2023.

Ärendet

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska alla i befolkningen få tillgång till och kunna välja en fast läkarkontakt i primärvården. Regeringen beslutade den 28 maj 2020 propositionen Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform (prop. 2019/20:164). I propositionen redovisar regeringen sin inriktning för hälso- och sjukvården – där primärvården bör utgöra navet. Reformen har ett särskilt fokus på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet. I propositionen hänvisar regeringen till att kontinuitet främjar personligt ansvarstagande, är relationsskapande och leder till ökad trygghet i befolkningen. Effektiviteten ökar om patienten och vårdpersonalen redan känner varandra. På så sätt kan onödiga utredningar undvikas.

Vidare beslutade regeringen den 9 december 2021 propositionen Ökad kontinuitet och effektivitet i vården – en primärvårdsreform (prop. 2021/22:72). I propositionen konstaterar regeringen att det är viktigt att huvudmännen organiserar primärvården så att det skapas förutsättningar för alla som vill ha en fast läkarkontakt att få en sådan. Det är också angeläget att den enskilde i så stor utsträckning som möjligt faktiskt får träffa den valda läkarkontakten vid sina besök i vården. Samma krav måste ställas såväl på primärvårdsverksamhet som bedrivs i egen regi som på andra driftsformer. För personer med komplexa behov, såsom multisjuka äldre eller personer med kroniska sjukdomar, kan behovet av kontinuitet i form av en fast läkarkontakt vara extra stort. Regeringen förutsätter att den som har störst behov av en fast läkarkontakt i primärvården också får en sådan. Den

10 februari 2022 beslutade regeringen propositionen En fast omsorgskontakt i hemtjänsten (prop.2021/22:116) med krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Vid behov kan samverkan mellan den fasta läkarkontakten och den fasta omsorgskontakten bidra till ökad kontinuitet för personer med komplexa vård- och omsorgsbehov.

För att stärka omställningen till en god och nära vård har regeringen fattat beslut om årliga överenskommelser med SKR, God och nära vård – en omställning av hälso- och sjukvården med fokus på primärvård, för 2019 – 2022. I överenskommelsen för 2021 och 2022 avsätts 200 miljoner kronor till regionerna särskilt för arbetet med att säkerställa att patienter som önskar en namngiven fast läkarkontakt i primärvården ska få möjlighet att välja en sådan, kopplad till den utförare som patienten har valt. För de regioner som har valt att ta del av medlen inom ramen för överenskommelsen gäller att senast vid utgången av 2022 ska andelen i befolkningen som har en namngiven fast läkarkontakt i primärvård utgöra minst 55 procent. Samtidigt ska en 20-procentig ökning av kontinuitetsindex till läkare samt kontinuitetsindex för patientens totala kontakter ha skett i primärvården i regionen. För dem i befolkningen som bor på ett särskilt boende för äldre och som där får sin huvudsakliga hälso- och sjukvård ska andelen som har en fast läkarkontakt utgöra minst 80 procent vid utgången av 2022 samtidigt som en betydande ökning av kontinuitetsindex till läkare ska ha skett.

Socialstyrelsen beskriver i rapporten Att följa utvecklingen av fast läkarkontakt (2020) bristen på data och framför att såväl befolknings- och patientrapporterade uppgifter som kvalitativa uppgifter från regioner, vårdgivare och professionsföreträdare på flera sätt bör lämpa sig bättre än registerbaserade uppgifter för att följa patienternas möjlighet att få tillgång till och välja en fast läkarkontakt i primärvården. Via sådana uppgifter är det bl.a. möjligt att fånga patienternas upplevda tillgång till och önskemål om fast läkarkontakt.

För att det ska bli möjligt för regeringen, SKR och regionerna att följa utvecklingen och graden av måluppfyllnad krävs således regelbundna kvantitativa kartläggningar av patienternas tillgång till fast läkarkontakt.

Med anledning av detta får Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att genomföra de årliga kartläggningar och analyser som krävs för att bl.a. följa patienters tillgång till fast läkarkontakt.

Regeringen beräknar att avsätta ytterligare medel för uppdraget 2023–2025.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Sara Tunlid

Kopia till

Statsrådsberedning/Internrevisionen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning EKOL
Samordnad utveckling för god och nära vård (S 2017:01)
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner